

Vejledning i kildehenvisninger

på socialrådgiveruddannelsen ved Aalborg Universitet
under henvisning til APA-guide version 7 (2020)

Seneste opdatering: 30. august 2024

Vejledningens indhold

1. Introduktion, 1
2. Eksempel på referenceliste med gængse kildetyper, 2
3. Principper for opstilling af referenceliste, 3
4. Referencelistens kildetyper, 5
5. Kildehenvisninger fra tekst til referenceliste, 9
6. Kildehenvisning til citater, 11
7. Anvendelse af figurer og tabeller, 13
8. Brug af bibliotekernes *Litteraturlisteautomaten*, 16

1. Introduktion

Socialrådgiveruddannelsen ved Aalborg Universitet benytter referencesystemet *APA Style* til kildehenvisninger. Det gælder for studerende, når de arbejder med skriftlige opgaver og projekter. Det gælder også for undervisere, når de fx opgiver litteratur til undervisningen.

APA er en forkortelse for organisationen American Psychological Association, som bl.a. udgiver verdens mest udbredte system til kildehenvisninger inden for sociale videnskaber. Denne udgave af *APA Style* på 427 sider er den syvende og seneste, som udkom i 2020, mens første udgivelse i 1929 var en syv siders artikel. Ændringer i forhold til tidligere versioner af APA-vejledningen omtales ikke i denne APA-vejledning.

Hensigten med denne vejledning er, at studerende får klarhed over, hvordan kilder skal angives. Vejledningen omfatter principielt alle former for kilder. Med 'principielt' menes, at mængden af kildetyper til stadighed øges. Af den grund kan der dukke nye kildetyper op, som endnu ikke er beskrevet i denne vejledning. Vejledningen er afgrænset til de mest gængse kildetyper og henvisningsregler for lige præcis socialrådgiverstuderende, så de studerende kan fastholde overblikket uden at drukne i alt for mange detaljer. Henvisning til retsregler skal leve op til de krav, der gælder for skriftlige afgørelser jf. forvaltningslovens § 24, stk. 1, 1. pkt.

Det første formål med at udforme kildehenvisninger i akademiske publikationer er at kunne identificere og genfinde de kilder, der er brugt i disse skriftlige arbejder. Når du laver kildehenvisninger, skaber du tydelighed og gennemsigtighed i den viden, der ligger til grund for opgaven eller projektet, og for de argumenter, der støtter publikationens fund og antagelser.

Det andet formål er at undgå snyd og plagiat, som er forbudt og kan give anledning til sanktioner. Korrekt angivne kildehenvisninger og citater er afgørende for ikke at komme under mistanke for plagiat. Se mere om at undgå plagiat på <http://www.aau.dk/uddannelser/studievejledning/regler/plagiat>

Denne vejledning i kildehenvisninger er udformet på dansk med afsæt i den senest engelsksprogede APA-guide. Den engelsksprogede reference til guiden er:

American Psychological Association. (2020). *Publication manual of the American Psychological Association* (7th ed.). <https://doi.org/10.1037/0000165-000>

Du kan også læse mere om APA Style på: <https://apastyle.apa.org/> og <https://apastyle.apa.org/blog> eller få hjælp gennem bibliotekernes *Litteraturlisteautomaten*.

2. Eksempel på referenceliste med gængse kildetyper

American Psychological Association. (2020). (30. august 2024) *Publication Manual of the American Psychological Association* (7th ed.).

Ankestyrelsens principmeddelelse 158-12.

Bedre Psykiatri. (2. oktober 2020,). *Børn af forældre med psykisk sygdom i Danmark*.

<https://bedrepsykiatri.dk/wp-content/uploads/2020/10/2020-BP-Boern-som-paaroerende-undersoegelse-faktaark.pdf>

Bekendtgørelse nr. 766 af 24. juni 2011 om uddannelse til professionsbachelor som socialrådgiver, senest ændret ved bek. nr. 76 af 29. januar 2018.

Bekendtgørelse nr. 170 af 24. januar 2022 om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse.

Brochmann, G., Jensen, B., Nielsen, B. W., & Skaksen, J. R. (2020). *Velfærdsstat og befolkning i Skandinavien. Træk af udviklingen siden 1960'erne*. Gyldendal.

Coladarci, T., & Cobb, C. D. (2013). *Fundamentals of Statistical Reasoning in Education* (4th ed.). John Wiley & Sons Inc.

Egholm, L. (2014). *Videnskabsteori*. Hans Reitzels Forlag.

Databeskyttelsesforordningen – Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

Geertsen, R. S. (Redaktør). (27. september 2021). Pigen med pebernødderne (1:5) [Radiopodcast-episode]. I *Børnene på psyk*. Produceret for DR af Filt Cph. <https://www.dr.dk/lyd/p1/boernene-paa-psyk/boernene-paa-psyk-1-5>

Guldager, J. (2015). Helhedssyn – teori og modeller på børne- og familieområdet. I K. A. Bo, J. Guldager, & B. Zeeberg (red.), *Udsatte børn. Et helhedsperspektiv* (s. 16-61). Akademisk Forlag.

Hall, C., & White, S. (2005). Looking Inside Professional Practice. Discourse, Narrative and Ethnographic Approaches to Social Work and Counselling. *Qualitative Social Work*, 4(4), 379-390.

Jessen, C. N. (6. januar 2017). 'Vi kan ikke klare os uden menneskerettigheder'. *Information*. <https://www.information.dk/debat/2017/01/kan-klare-uden-menneskerettighederne>

Larsen, M., Jakobsen, V., & Mikkelsen, C. H. (27. september 2021). *Handicap og beskæftigelse 2020*. VIVE, <https://www.vive.dk/da/udgivelser/handicap-og-beskaeftigelse-2020-16632/>

- Loach, K. (Instruktør). (8. september 2016). *Jeg, Daniel Blake* [Filmtrailer]. YouTube - Scanbox Entertainment Danmark. <https://www.youtube.com/watch?v=gNkUOTCz5qw>
- Lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1548 af 1. juli 2021, som senest ændret ved lov nr. 2620 af 28. december 2021.
- Lund, R., Christensen, U., & Iversen, L. (2011). *Medicinsk sociologi. Sociale faktorerens betydning for befolkningens helbred* (2. udg.). Munksgaard.
- Nissen, M. A., & Harder, M. (2015). Helhedssyn. I M. A. Nissen, & M. Harder (red.), *Socialt arbejde i en foranderlig verden* (s. 57-72). Akademisk Forlag.
- OpenAI. (2024). *ChatGPT* (14. september version) [Large language model]. <https://chat.openai.com>
- ROCKWOOL Fondens Forskningsenhed (4. oktober 2020). *Mindre aktivering for kontanthjælpsmodtagere havde ingen målbar effekt på deres beskæftigelse*. <https://www.rockwoolfonden.dk/app/uploads/2020/01/RFF-NYT-Februar-2020-Effekt-af-aktivering-1.pdf>
- Simonsen, E., & Møhl, B. (red.). (2017). *Grundbog i psykiatri* (2. udg.). Hans Reitzels Forlag.
- Socialstyrelsen, Vidensportalen på det sociale område (25. september 2021). *Incidens*. <https://vidensportal.dk/@@search?SearchableText=incidens>
- Vejledning nr. 9007 af 7. januar 2014 om særlig støtte til børn og unge og deres familier, som senest ændret ved vejl. nr. 9142 af 26. februar 2019.
- Vive (2018). (25. september 2021). *Psykisk partnervold – en kvantitativ kortlægning*. <https://www.vive.dk/media/pure/7024/1864918>
- Vynne, M., & Tolsgaard, U. (8. august 2022). Sammen er vi stærkere (sæson 1, episode 1) [TV serieepisode]. I C. K. Mauritzen, S. Klovborg, M. Elsborg, & A. Thomsen (red.), *Vold og kontrol bag sløret*. Aberdabeifilm; DR-TV. https://www.dr.dk/drtv/serie/vold-og-kontrol-bag-sloeret_322431

3. Principper for opstilling af referenceliste

Opstillingsprincipperne omfatter:

- Referencelistens layout
- Fornavn, mellemnavn og efternavn
- Links i referencelisten
- Kildestruktur og rækkefølge

Referencelistens layout

Alle kilder i referencelisten skal være koblet til (brød)teksten. Hver kilde i referencelisten opsættes med 'hængende indrykning'. Det betyder, at kildens første linje starter helt til venstre, mens eventuelle efterfølgende linjer i samme kilde er rykket lidt til højre, fx 1 cm. Den funktion kan du finde i dit tekstbehandlingsprogram. Formålet med hængende indrykning er, at man har et visuelt overblik over den samlede kilmængde. **Ingen andre grafiske metoder er tilladte til at adskille de enkelte kilder.**

Den benyttede standard for referencelistens skrifttype kan på et enkelt område ændres, nemlig med kursivering (på engelsk/amerikansk = *Italic*). Kursiveringen bruges til fx at fremhæve en bogs titel, en films navn, et tidsskriftsnavn og et tidsskrifts bindnummer. **Ingen andre grafiske virkemidler er tilladte som fx understregning, **fed tekst** eller **STORE BOGSTAVER**.**

Til referencelistens layout hører også en helt igennem systematisk tegnsætning. Fx brug af punktum, komma, semikolon, standardparentes, skarp parentes, mellemrum (spatiering), &-tegn, navneforkortelser, ordforkortelser og initialrækkefølge.

Som det fremgår af et eksempel i referencelisten, skal bøger, som er udkommet med en anden eller senere udgave, også have udgavenummeret angivet. Fx skrives en bogs fjerde udgave sådan: (4. udg.). **Du skal derimod hverken skrive (1. udg.) eller oplagstal.**

Som det ses i nedenstående eksempel fra referencelisten under Guldagers kapitel fra 2015, er kapitlets placering i hovedværket '*Udsatte børn. Et helhedsperspektiv*' angivet med en sidehenvisning, som er forkortet med et lille s. I dette tilfælde 's. 16-61' = siderne 16-61 begge sider inklusive. Eventuelle sidehenvisninger til citater eller til dele af en tekst skal skrives i teksten – **ikke i referencelisten.**

EKSEMPEL

Guldager, J. (2015). Helhedssyn – teori og modeller på børne- og familieområdet. I K. A. Bo, J. Guldager, & B. Zeeberg (red.), *Udsatte børn. Et helhedsperspektiv* (s. 16-61). Akademisk Forlag.

Af eksemplet fremgår det også, at forfatterne til hovedværket optræder med for bogstaver først og efternavne til sidst. Se endvidere følgende eksempel med forfatterne Larsen, Jakobsen og Mikkelsen., hvor kommaet sættes efter næstsidste forfatters sidste for bogstav og punktum efterfulgt af mellemrum og &-tegn.

EKSEMPEL

Larsen, M., Jakobsen, V., & Mikkelsen, C. H. (27. september, 2021). *Handicap og beskæftigelse 2020*. VIVE, <https://www.vive.dk/da/udgivelser/handicap-og-beskaeftigelse-2020-16632/>

Fornavn, mellemnavn og efternavn

Et efternavn er det sidste navn i en forfatters fulde navn. Resten er for- eller mellemnavne.

Eksempler

Fulde navn	For- eller mellemnavn(e)	Efternavn	Navneangivelse i referencelistens venstre side
Karen Asta Nielsen	Karen Asta	Nielsen	Nielsen, K. A.
Karen Vestergaard Nielsen	Karen Vestergaard	Nielsen	Nielsen, K. V.
Karen Vestergaard-Nielsen	Karen	Vestergaard-Nielsen	Vestergaard-Nielsen, K.

Links i referencelisten

Når du i referencelisten benytter elektroniske kilder, skal læseren gennem et link kunne identificere den pågældende kilde. Det sker gennem to linktyper:

DOI = Digital Object Identifier

URL = Uniform Resource Locator

Linket skal altid stå til sidst i den pågældende kildeangivelse **uden at afsluttes med et punktum.** Idet der ofte sker ændringer i elektroniske kilders indhold, skal du også opgive en dato, som det fremgår af referencelistens eksempler.

Kildestruktur og rækkefølge

Alle kilder i referencelisten (eller litteraturlisten, som den også kaldes) opstilles i alfabetisk/årstalsrækkefølge, uanset om der er tale om personer eller organisationer som forfattere, og uanset om der er tale om bøger, tidsskrifter, aviser, hjemmesider, film, dramadokumentarer eller en hvilken som helst anden kildetype. Alt i referencelisten skal opstilles alfabetisk i rækkefølgen A til Å eller Aa, og dernæst i årstalsrækkefølge med det mindste årstal først.

Hvis Mads Bertelsen optræder i referencelisten med en bog fra 2021, og Stine Karlsen i referencelisten optræder med to bøger, skrevet i 2016 og 2019, ser rækkefølgen sådan ud:

EKSEMPEL

Bertelsen, M. (2021) ...

Karlsen, S. (2016) ...

Karlsen, S. (2019) ...

Men hvis Mads Bertelsen desuden optræder i referencelisten med fx en artikel fra 2021, ser udsnittet af kilderækkefølgen sådan ud:

EKSEMPEL

Bertelsen, M. (2021a) ...

Bertelsen, M. (2021b) ...

Karlsen, S. (2016) ...

Karlsen, S. (2019) ...

4. Referencelistens kildetyper

Kildetyperne i denne vejledning omfatter:

- Retsregler
- Fysisk bog uden selvstændige kapitler fra inviterede forfattere
- Antologi
- Kapitel i antologi
- Tidsskriftsartikel
- Avisartikel
- Hjemmeside
- Video eller film
- TV-episode
- Podcast
- PowerPoint og e-mail
- Generativ AI

Kildetype: Retsregler

Ud over de juridiske publikationer, der kan kategoriseres efter samme princip som andre kilder (fx Schultz, T., Hartoft, H., Klausen, J., & Mørk, A. (2021). *Socialret. Børn og unge* (2. udg.). Djøf Forlag.), skal referencelisten indeholde en identifikation af de retsregler, der henvises til i teksten, og som omhandler love, bekendtgørelser, vejledninger og principmeddelelser. For de første tre typer af retsregler gælder, at de skal indskrives i referencelisten med lovens/bekendtgørelsens/vejledningens officielle navn samt nummer, dato, og hvornår den seneste ændring har fundet sted. For principmeddelelser gælder, at de skal indskrives i referencelisten med meddelelsens officielle navn og nummer.

Ved henvisninger til love, skal lovens officielle navn nævnes første gang, den tages i anvendelse. Derefter kan lovens navn erstattes af en relevant forkortelse sat i parentes. Derudover skal hver angivelse være en præcis henvisning til paragraf, stykke og nummer/litra.

Ved henvisninger til bekendtgørelser henvises til den pågældende paragraf efterfulgt af bekendtgørelsens nummer og dato.

Ved henvisninger til vejledninger nævnes vejledningens nummer og dato efterfulgt af punkt.

Ved henvisninger til Ankestyrelsens principmeddelelser skrives først 'ifølge Ankestyrelsens principmeddelelse', hvorefter følger meddelelsens nummer.

Eksempler på henvisninger til retsregler

NN har søgt om dækning af nødvendige merudgifter efter lov om social service (SEL) § 100, stk. 1.

Forældre til anbragte børn kan opnå hel eller delvis fritagelse for betaling, jf. § 5 i bek. nr. 95 af 29. januar 2024.

Ifølge vejl. nr. 9375 af 28. maj 2024, punkt 91, betyder det, at barnet forsørges i hjemmet, at det skal ...

Ifølge Ankestyrelsens principmeddelelse 158-12 kan kommunen, hvis ...

Kildetype: Trykt bog uden selvstændige kapitler fra inviterede forfattere

Som kilde rummer en bog fire hovedkomponenter adskilt med punktummer. I rækkefølge drejer det sig om: 1. forfatternavn(e), 2. årstal for udgivelse, 3. bogtitel og 4. forlag. Hvis der som i eksemplet optræder flere forfattere, adskilles hvert forfatternavn med et komma. Før sidste forfatters efternavn indføres et &-tegn og et mellemrum. Bogens titel kursiveres. Hvis bogen er trykt i en senere udgave end første udgave, tilføjes uden kursivering udgavenummeret efter bogens titel – som vist i eksemplet med ordet 'udgave' forkortet og skrevet med lille u. Du skal benytte det årstal, der svarer til publikationsåret for den pågældende udgave.

Eksempel på bogen som kildetype

Lund, R., Christensen, U., & Iversen, L. (2011). *Medicinsk sociologi. Sociale faktorerens betydning for befolkningens helbred* (2. udg.). Munksgaard.

Kildetype: Antologi

Ordet antologi betyder en samling af tekster. Når du henviser til en antologi, er den eneste undtagelse fra den gængse fysiske bog, at der efter sidste forfatters forkortede fornavn indsættes et mellemrum og (red.). Se følgende eksempel.

Eksempel på antologi som kildetype

Simonsen, E., & Møhl, B. (red.). (2017). *Grundbog i psykiatri* (2. udg.). Hans Reitzels Forlag.

Kildetype: Kapitel i antologi

Når du henviser til et bestemt kapitel i en antologi, skal kapitlets forfatter(e) indlede hele referencen med en placering længst til venstre. Derefter følger årstallet for antologiens og dermed kapitlets udgivelse. Så følger kapitlets navn **uden kursivering**, idet kursiveringen knytter sig til titlen på den samlede antologi. Kapitlets navn afsluttes med et punktum. Herefter følger bogstavet 'I' (i engelsksprogede udgivelser 'In') efterfulgt af antologiens redaktion, men nu med for bogstav(er) før efternavn. Efter antologiens forfatternavn indsættes '(red.)' og et komma efterfulgt af antologiens kursiverede titel med stort begyndelsesbogstav. Efter titlen følger et mellemrum samt kapitlets sidetal i parentes **uden kursivering**. Referencens sidste del er forlagets navn.

EKSEMPEL

Guldager, J. (2015). Helhedssyn – teori og modeller på børne- og familieområdet. I K. A. Bo, J. Guldager, & B. Zeeberg (red.), *Udsatte børn. Et helhedsperspektiv* (s. 16-61). Akademisk Forlag.

Kildetype: Tidsskriftartikel

I tidsskriftsartikler ændres kursiveringen til tidsskriftets navn og bindnummer (eng.: Volume). **Artiklers emne er således ikke kursiverede**. Rækkefølgen er: Forfatternavn(e), årstal, artiklens emne, tidsskriftets navn, bindnummer, nummer og til sidst sidetal. Eksemplet viser artiklers opsætning inkl. parenteser, spatiering og ikke-spatiering.

EKSEMPEL

Hall, C., & White, S. (2005). Looking Inside Professional Practice. Discourse, Narrative and Ethnographic Approaches to Social Work and Counselling. *Qualitative Social Work*, 4(4), 379-390.

Kildetype: Avisartikel

Avisartikler tidsangives ikke kun med årstallet, men med den fuldstændige datoangivelse. På samme måde som ved tidsskrifters navn kursiveres også avisens navn. Når det er muligt, afsluttes med et link. I eksemplet har journalist Catarina Nedertoft Jessen leveret en debatartikel med et længere interview med professor og idéhistoriker Hans-Jørgen Schanz. Uagtet at avisartiklens navn refererer til et interviewcitater af Schanz, er det alene skribenten C. N. Jessen, der står som forfatter.

EKSEMPEL

Jessen, C. N. (6. januar 2017). 'Vi kan ikke klare os uden menneskerettigheder'. *Information*.
<https://www.information.dk/debat/2017/01/kan-klare-uden-menneskerettighederne>

Kildetype: Hjemmeside

Når du benytter en hjemmeside som reference, skal linket føre læseren direkte til den information, du bruger i din tekst. Det er sådan, det er gjort i eksemplet. Skriv også den dato, hvor du har besøgt hjemmesiden. Kursivere dit emne. I eksemplet er emnet *Incidens*. Da det er institutionen 'Socialstyrelsen, Vidensportalen på det sociale område', som definerer begrebet incidens, er denne institution samtidig kildens forfatter.

EKSEMPEL

Socialstyrelsen, Vidensportalen på det sociale område (25. september 2021). *Incidens*.
<https://vidensportal.dk/@@search?SearchableText=incidens>

Kildetype: Video eller film

Når referencelisten indeholder video- eller filmkilder, er det nødvendigt at blive mere detaljeret med oplysningerne om kilden. Eksemplet er en youtube-trailer for filmen 'Jeg, Daniel Blake'. Filmforfatteren og instruktøren er K. Loach, og der findes ingen andre oplysninger om ledende personer i filmproduktionen som fx en 'Producer' eller 'Director'. Foruden instruktøren K. Loach og hans titel i parentes efterfulgt af besøgsdatoen skrives videoens/filmens titel i kursiv efterfulgt af skarp/kantet parentes med oplysning om mediet. I eksemplet en filmtrailer. Dernæst følger organisationen bag produktionen. Og til sidst linket, der fører frem til filmen eller videoen.

EKSEMPEL

Loach, K. (Instruktør). (8. september 2016). *Jeg, Daniel Blake* [Filmtrailer]. YouTube - Scanbox Entertainment Danmark. <https://www.youtube.com/watch?v=gNkU0TCz5qw>

Kildetype: TV-episode

En TV-episode kan fx være en DR-dokumentar i flere afsnit. En TV-episode som kilde følger i vidt omfang strukturen i antologikapitlet som kilde: Først forfatternavn(e). Dernæst datoen for episodens visning. Dernæst episodens titel efterfulgt af sæson- og episodenummer. I skarp parentes oplyses herefter mediet. Herefter redaktionen bag hele serien samt seriens titel og organisationen/organisationerne bag serien. Til sidst et link.

EKSEMPEL

Vynne, M., & Tolsgaard, U. (8. august 2022). Sammen er vi stærkere (sæson 1, episode 1) [TV serieepisode]. I C. K. Mauritzen, S. Klovborg, M. Elsborg, & A. Thomsen (red.), *Vold og kontrol bag sløret*. Aberdabeifilm; DR-TV. https://www.dr.dk/drtv/serie/vold-og-kontrol-bag-sloeret_322431

Kildetype: Podcast

Strukturen i en podcastreference ligger helt tæt på strukturen i en video eller film: 1. navn, 2. titel, 3. dato for offentliggørelse (i parentes), 4. titel på episoden, 5. episodens nummer i forhold til den samlede mængde af episoder (i parentes), 6. medie [i skarp parentes], 7. podcastseriens titel (i kursiv), 8. producent og 9. link.

EKSEMPEL

Geertsen, R. S. (Redaktør). (27. september 2021). Pigen med pebernødderne (1:5) [Radiopodcast-episode]. I *Børnene på psyk*. Produceret for DR af Filt Cph. <https://www.dr.dk/lyd/p1/boernene-paa-psyk/boernene-paa-psyk-1-5>

Kildetype: PowerPoint og e-mail

PowerPoints og e-mails, som ikke er offentligt tilgængelige, tilhører kategorien 'personlig kommunikation' og hører derfor ikke hjemme i en referenceliste, idet referencelisten netop er kendetegnet ved, at alle dens kilder skal være offentligt tilgængelige.

Men i skriftlige opgavebesvarelser sker det dog nu og da, at en argumentation kan styrkes ved eksempelvis at henvise til et e-mailsvar fra en kommunal myndighed eller måske en slide fra en undervisers PowerPoint-præsentation. Det første, du som studerende skal gøre, er at sikre dig retten til at viderebringe den personlige kommunikation, som du ønsker at benytte i teksten. For det andet skal du udelade denne kilde fra referencelisten. For det tredje skal du skrive direkte i teksten, hvem forfatteren til informationen er, at der er tale om personlig kommunikation, og hvornår informationen er kommunikeret til dig eller ved fx en forelæsning. For det fjerde skal du sætte kildens indhold ind som bilag i dit skriftlige arbejde, så læseren ved selvsyn kan se, hvad du henviser til. Se følgende eksempel:

EKSEMPEL på personlig kommunikation

P. Østergaard (personlig kommunikation, 16. marts 2022). Se Bilag 4.

Kildetype: Generativ AI

Læs mere på: <https://apastyle.apa.org/blog/how-to-cite-chatgpt>

Ved brug af AI-genereret information, fx ChatGPT eller Microsoft Copilot i en tekst, er udgangspunktet, at læseren ikke har nogen teknisk mulighed for at få den samme information frem, som forfatteren har

produceret i sin tekst. Derfor vil det ofte være nødvendigt at indsætte chat-svaret som et citeret svar i et bilag.

5. Kildehenvisninger fra tekst til referenceliste

Læsere af akademiske tekster skal til enhver tid have mulighed for at "dykke ned" i de kilder, som teksten benytter. Kildehenvisningen i teksten fungerer som en slags kode, der entydigt peger frem til den kilde i referencelisten, du som forfatter har benyttet eller ladet dig inspirere af. Det betyder, at koden skal være så kort som mulig i teksten, mens den tilsvarende kilde i referencelisten skal være så tilstrækkelig fyldig, at den ubesværet kan opsøges og ikke forveksles med andre tilsvarende kilder. Kildehenvisninger i teksten benytter fire komponenter: forfatter(re), årstal, evt. sidehenvisning samt parenteser.

Begrundelse for kildehenvisninger

Grunden til, at du skal lave kildehenvisninger er, at du skal

- 1) dokumentere, at du har belæg for det, du skriver, herunder, hvor dette belæg kommer fra,
- 2) vise at du har brugt relevante kilder fra fx pensum,
- 3) gøre det muligt for læseren at fremskaffe kilderne og undersøge, om man på baggrund af kilderne kan komme frem til den samme udlægning eller de samme konklusioner, som du beskriver, og
- 4) kreditere dem, der er ophav til de tekster, du bruger.

Lav hyppige kildehenvisninger

Hver gang, du skriver en passage i en tekst med inspiration fra noget, du har læst et andet sted (en paragraf), skal der laves en kildehenvisning. Det gælder uanset hvilken type kilde, der er tale om. Det kan fx være en bog, et kapitel i en bog, en faglig artikel fra et tidsskrift, en avisartikel, en hjemmeside eller et visuelt materiale fx en film eller et tv-program. Det gælder også, hvis du henviser til noget, du selv har skrevet, fx en tidligere skriftlig opgave eller et projekt.

Kildehenvisningen i teksten er som hovedregel koblet til forfatterens efternavn efterfulgt af et årstal

Når du henviser til en kilde i teksten, er det altid forfatterens efternavn eller forfatterens efternavne til kilden, der angives. Foruden efternavn(e) anføres det årstal, som kilden er publiceret i. I teksten skrives en kildehenvisning på følgende måde. Forfatterens efternavn står altid først. Dernæst følger årstallet, hvor kilden er udgivet. Til sidst sidetallet, der henvises til. Det er ikke altid nødvendigt at henvise til sidetal. Hvis kildehenvisningen knytter sig til et citat eller et konkret begreb, som optræder i en tekst med sidetal, skal der altid angives sidetal.

EKSEMPEL på kildehenvisning i en tekst

I bogen 'Problembaserede undersøgelser på socialrådgiveruddannelsen' har Mie Engen og Vibeke Bak Nielsen skrevet kapitel 9 om 'Anvendt kvalitativ metode'. Over siderne 148-150 i kapitel 9 skriver de to forfattere om forskellen mellem forskningsinterviewet og dagligdags samtaler. De belyser emnet ved bl.a. at henvise til en publikation af Jette Fog. På side 148 skriver Mie Engen og Vibeke Bak Nielsen følgende: "Det kvalitative forskningsinterview har samtalen som udgangspunkt, men adskiller sig fra dagligdags samtaler på flere måder (Fog, 2004)" osv.

I eksemplet ovenfor henvises til én forfatter, nemlig Fog, som har fået udgivet sin bog om det kvalitative forskningsinterview i 2004. Fogs fulde navn er Jette Fog, men fornavnet 'Jette' opgives ikke. Hverken i tekstens kildehenvisning eller i referencelisten.

Kildehenvisningens form og placering

Kildehenvisninger skal have en ensartet form og placeres relevante steder i teksten. Som hovedregel placeres kildehenvisningen umiddelbart efter den passage i teksten, hvor kilden er blevet anvendt som inspiration. Akkurat som i eksemplet, hvor Engen og Nielsen henviser til Fog (2004).

Andre henvisningsmuligheder end (Efternavn, årstal)

Der findes andre muligheder end henvisningsformen (Efternavn, årstal). Citatet og kildehenvisningen i eksemplet '(Fog, 2004)' kunne omskrives, fx sådan:

EKSEMPEL på kildehenvisning i en tekst

Det kvalitative forskningsinterview har samtalen som udgangspunkt, men ifølge Fog (2004) adskiller det sig fra daglige samtaler på flere måder.

Som det fremgår af dette eksempel, er kildehenvisningen nu ændret fra '(Fog, 2004)' til 'Fog (2004)', fordi efternavnet Fog her optræder som en del af tekstens flow.

Kildehenvisninger i teksten, når forfatteren har udgivet flere publikationer samme år?

Hvis en forfatter eksempelvis har tre publikationer fra 2018, som skal medtages i referencelisten, skrives årstallene sådan: 2018a, 2018b og 2018c – både i brødtekst og i referenceliste.

Kildehenvisning til kilder med flere forfattere

2 forfattere

fx Hansen og Larsen, som skrives: (Hansen & Larsen, 2019).

Men hvis efternavnene indgår som en del af brødtekstens flow, erstattes &-tegnet med et 'og'. Fx sådan: 'Som det fremgår af de fund, som Hansen og Larsen (2019) har lagt til grund for...'

Flere end 2 forfattere

Den generelle regel er følgende skrivemåde: (Hansen et al., 2019). 'et al.' (et alii) er latin og betyder 'og andre' eller fordansket til 'med flere'.

Afkortningen af efternavnslisten til fx 'Hansen et al., 2019' i brødteksten forudsætter dog, at der ikke kan ske forvekslinger med andre næsten tilsvarende kilder, hverken i brødteksten eller i referencelisten.

EKSEMPEL på 'et al.'- kildehenvisning i en tekst med flere end to forfattere

Antag, at ovennævnte forfatter 'Hansen' har været medlem af to store forfatterteams med flere gengangere i hvert team, og at begge værker fra disse to teams optræder i den aktuelle publikation.

Team 1 ser sådan ud: Hansen, Larsen, Nørgaard, Olsen, Ibsgaard, Bertelsen, Sinding og Frandsen.

Team 2 ser sådan ud: Hansen, Larsen, Nørgaard, Olsen, Ibsgaard, Riis, Møller og Sørensen.

Til og med efternavnet Ibsgaard er de to forfatterteams ens, men herefter adskiller de sig fra hinanden. For at undgå forveksling skrives de to kildehenvisninger sådan:

Team 1: (Hansen, Larsen, Nørgaard, Olsen, Ibsgaard, Bertelsen et al., 2019).

Team 2: (Hansen, Larsen, Nørgaard, Olsen, Ibsgaard, Riis et al., 2019).

MEN brugen af 'et al.' forudsætter dog, at der efter 'et al.' optræder 2 eller flere navne. Hvis eksempelvis Team 2 ikke havde haft Sørensen som medforfatter, ville denne kildehenvisning i stedet have set sådan ud:

(Hansen, Larsen, Nørgaard, Olsen, Ibsgaard, Riis & Møller, 2019).

Kildehenvisning til kilder uden årstal

Hvis der ikke findes et årstal for en kilde, indsættes forkortelsen u.å. – uden årstal – på årstallets plads. Fx sådan: (Hansen, u.å.).

Kildehenvisning til organisation, fx

(VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, 2021)

Kildehenvisning til én gennemgående kilde

I en opgave/et projekt kan du komme ud for, at der er et afsnit, der bygger så kraftigt på en bestemt kilde, at antal af kildehenvisninger i teksten vil blive meget omfattende. I det tilfælde kan du ved begyndelsen af det afsnit, hvor du bygger på kilden, skrive dette direkte ind som en generel kildehenvisning.

Kildehenvisning til forskellige kilder

Et argument eller et fund kan ofte forbedres ved at henvise til flere forskellige kilder. Henvisningen skrives fx sådan:

(Abildgaard et al., 2021; Finsen & Klausen, 2006; Sørensen, 2011)

Kildehenvisning til hjemmeside

Når der i teksten henvises til en hjemmeside uden et personnavn som forfatter, følges samme regel som ved kildehenvisninger til organisationer, fx: (Socialstyrelsen Vidensportalen på det sociale område, 2022) eller fx: 'Som begrebet prævalens defineres af Socialstyrelsen Vidensportalen på det sociale område (2022) ...'

6. Kildehenvisning til citater

Når du bruger citater i din tekst, skal du ikke kun henvise til kilden med forfatter(e) og årstal. Du skal også sætte et sidetal på, som henviser til den eller de sider, hvorfra citatet stammer. Eksempelvis: (Olsen, 2019, s. 37). Hvis citatet stammer fra to på hinanden følgende sider, skrives det fx sådan: (Olsen, 2019, s. 37-38). Forkortelsen 's.' betyder enten 'side' eller 'sider'. Citatets sidetal skal ikke medtages i referencelisten.

Et citat er en ordret brug af en anden persons skriftlige eller mundtlige formulering. Det kan være nyttigt at indsætte et citat i teksten, hvis en person, fx en forfatter, udtrykker en vigtig pointe eventuelt på en præcis, rammende eller bemærkelsesværdig måde. Det er nødvendigt at indsætte et citat i teksten, hvis du fx ønsker at bruge en faglig definition hentet fra en bestemt kilde.

Brug af for mange citater kan dog give teksten et præg af 'klippe-klistre'. Selvom citater er rammende, taler de ikke for sig selv. Du skal forklare, hvordan citatet kan forstås og hvorfor, du har brugt det.

Det er meget vigtigt, at du er omhyggelig med at markere, hvornår et citat begynder og slutter. Hvis du ikke markerer citatet, kan det se ud som plagiat.

Når du sætter et citat ind i din tekst, skal du først have talt op, om citatet har op til 39 ord, eller om det er på 40 ord eller derover. Ved forkortelser optælles de ord, som forkortelsen erstatter. Eksempelvis osv. og fx som henholdsvis tre (og så videre) og to (for eksempel) ord.

Korte citater under 40 ord integreres i den løbende tekst omgivet af anførelsestegn (" ... "). Efter det sidste anførelsestegn sættes intet punktum, hvorefter der indsættes kildehenvisning i parentes, som afsluttes med punktum efter den afsluttende parentes.

EKSEMPEL 5 Indsætning af kort citat

Metode 1:

På et jobcenter arbejder socialrådgiveren med bl.a. sikring af borgerens forsørgelsesgrundlag. Om selve myndighedsopgaven skriver Hansen og Lauridsen (2022): "For at behandle en ansøgning om kontanthjælp skal det baseres på et vidensgrundlag ud fra oplysninger fra borgeren – det kan også være dokumentation indhentet fra andre instanser i form af fx helbredsmæssige oplysninger" (s. 34).

Metode 2:

På et jobcenter arbejder socialrådgiveren som myndighedsperson med bl.a. sikring af borgerens forsørgelsesgrundlag. "For at behandle en ansøgning om kontanthjælp skal det baseres på et vidensgrundlag ud fra oplysninger fra borgeren – det kan også være dokumentation indhentet fra andre instanser i form af fx helbredsmæssige oplysninger" (Hansen & Lauridsen, 2022, s. 34).

Lange citater på 40 ord eller flere angives efter linjeskift i en separat tekstblok med indrykning. Efter citatet og i selve tekstblokken indsættes kildehenvisning.

EKSEMPEL 6 Indsætning af langt citat som tekstblok

Ifølge Andersen og Larsen (2016) kan man skelne mellem tre definitioner af fattigdom:

1. Ekstrem elendighed såsom hungersnød, ødelæggelse af lokalsamfund på grund af krig eller naturkatastrofer ...
2. Eksistensminimum, dvs. at man ikke har nok til at opfylde grundlæggende basale behov for bolig, tøj, mad m.m. ...
3. Relativ fattigdom er knyttet til eksistens i moderne rige, men ulige vestlige velfærdssamfund. De grundlæggende behov dækkes som regel, men det er ikke muligt at indfri de sociale forventninger og udfylde de sociale roller, som er almindelige for at kunne fungere i samfundet (Andersen & Larsen, 2016, s. 260-261).

Et citat er en *nøjagtig* gengivelse – også selv om der er stavfejl eller grammatiske fejl i kilden. Hvis der er sådanne fejl i citatet, kan du vælge i kantet parentes at bruge [sic], som betegner, at du som forfatter er opmærksom på fejlen. Hvis du foretager ændringer i citatet, skal du tydeligt markere det ved at skrive det i kantede parenteser i selve citatet. Hvis du udelader dele af det oprindelige citat, skal det markeres med tre punktummer. Du må heller ikke lave om på ordstillingen i et citat for at få det til at passe bedre ind i dit eget tekst-flow.

Citater fra sekundære kilder

Du kan komme ud for at skulle citere fra én person, som optræder i en anden forfatters tekst. Her skal kildehenvisningen til det oprindelige citat indgå i selve citatet, og kildehenvisningen til den/de forfattere og den tekst, hvor man har fundet citatet, skal angives efter citatet.

EKSEMPEL på et sekundært blok citat

En velfærdsstat er en stat, i hvilken organiseret magt bevidst bliver brugt (gennem politik og administration) i et forsøg på at modificere markedskræfternes spil i mindst tre retninger: ved at garantere individer og familier en minimumsindtægt uden hensyn til markedsværdien af deres arbejde eller ejendom; ved at reducere graden af usikkerhed gennem at gøre individer og familier i stand til at møde visse risici og problemer (fx sygdom, alderdom og arbejdsløshed), som ellers ville føre til individuelle og familiemæssige kriser; og ved at garantere, at alle borgere uafhængigt af status og klasse bliver budt den bedste standard, som er tilgængelig i relation til et vist omfang af sociale ydelser, som der er enighed om (Briggs, 1961, som citeret i Larsen & Møller, 2016, s. 43).

7. Anvendelse af figurer og tabeller

Figurer og tabeller har som formål at afbilde virkelighedens verden i en komprimeret og overskuelig illustration. Fx en model (figur) over Vygotskijs udviklingszoner eller en rangordnet tabel over danske kommuners ledighedstal.

Henvisningsprincipper

Af teksten skal det altid fremgå, hvad en illustration skal bruges til. **Illustrationen må ikke være "frit svævende" uden kommentarer.** Læseren har krav på at få forklaret, hvorfor illustrationen er der.

EKSEMPEL

Som det fremgår af Tabel 4, Ledighedsudviklingen over en 4-årig periode i danske kommuner, er ledigheden inden for periodens seneste 24 måneder i gennemsnit reduceret med 2,3 procentpoint.

Eksemplet viser, at henvisningen bliver forklaret, at der i dette tilfælde henvises til en nummereret tabel og til den konkrete tabels titel/navn (Ledighedsudviklingen over en 4-årig periode i danske kommuner). Samme princip gælder for henvisning til figurer.

Alle figurer skal forsynes med en selvstændig fortløbende nummerering uafhængigt af tabellernes nummerering. Og også omvendt: Alle tabeller skal forsynes med en selvstændig fortløbende nummerering uafhængigt af figurerne nummerering. Hvis din tekst er forsynet med nummererede kapitler, kan dine figurer og tabeller fx nummereres sådan:

EKSEMPEL på nummerering af 8 figurer og 12 tabeller

Kapitler	Figurer	Tabeller
Kapitel 1	Figur 1.1, Figur 1.2	Tabel 1.1, Tabel 1.2, Tabel 1.3, Tabel 1.4
Kapitel 2	Figur 2.1, Figur 2.2, Figur 2.3	
Kapitel 3	Figur 3.1	Tabel 3.1, Tabel 3.2
Kapitel 4	Figur 4.1, Figur 4.2	Tabel 4.1, Tabel 4.2, Tabel 4.3, Tabel 4.4, Tabel 4.5
kapitel 5		Tabel 5.1

Hvis kapitlerne ikke er nummererede, benytter du blot en numerisk fortløbende selvstændig figurnummerering og en numerisk fortløbende selvstændig tabelnummerering.

Opsætningsprincipper

Både figurer og tabeller opsættes efter en skarp (usynlig) venstre kant. Øverst skrives med **fed** tekst nummeret på den pågældende figur/tabel: Fx **Figur 7.3** Neden under nummeret og med dobbelt linjeafstand skrives illustrationens titel med *kursiv*. Fx *Maslows behovshierarki* Kombinationen af nummerering og titel vil herefter se sådan ud:

EKSEMPEL på figuridentifikation

Figur 7.3

Maslows behovshierarki

For en tabel kunne det tilsvarende resultat se sådan ud:

EKSEMPEL på tabelidentifikation

Tabel 5.4

Aldersrelaterede kriminalitetstyper i danske storbyer og mindre lokalsamfund

Fælles for figurer og tabeller er, at de opbygges tredelt efter givne systematikker.

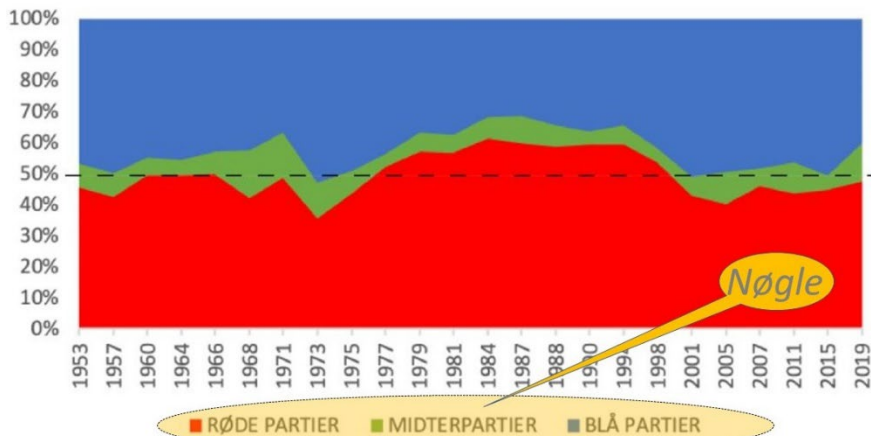
Den øverste: første del er allerede omtalt, nemlig nummer og navn.

Den midterste: anden del er det, man normalt ser og interesserer sig for, nemlig virkelighedens afbildning. I denne anden del ses den egentlige forskel på figurer og tabeller. I figurer kaldes afbildningen for *billedet*; i tabeller for *kroppen*.

Kendt og set af mange er mediernes grafiske gengivelse af de politiske partiers vælgertilslutning. Gengivelsen foretages ofte som et billede i form af et kurvediagram, et lagkagediagram, eller som i eksemplet her et *områdediagram*. Eksemplet viser den politiske magtbalances bevægelse over 67 år. Hver blok af partier tildeles sin egen farve, og grafikerer er derfor nødt til at indsætte en forklaring på, hvilke blokke der har hvilke farver. En sådan forklaring på kurvernes kode kaldes for en *nøgle*.

EKSEMPEL på nøgle i et områdediagram (figur)

Magtbalancen i folketinget 1953 - 2019

Billedet (figurens midterste oversigtsdel) er tilpasset efter "Partiernes vælgertilslutning," af C. Bangsholm, <http://www.abc247.dk/partiernes-vaelgertilslutning>

Lige som figuren kan have en *nøgle* placeret i *billedet*, har en tabel en række *overskrifter* i *kroppens* forskellige søjler.

Ønskes eksempelvis en tabel, hvor *kroppen* illustrerer sammenhængen mellem uddannelseslængde og forbrug af offentlige sundhedsydelse, kunne tre søjleoverskrifter være 'Årlige lægekonsultationer', 'Årlige sengedage på sygehus' og 'Årlige medicinudgifter (kroner)'. Sat ind i en tabel ser de tre overskrifter sådan ud:

EKSEMPEL på overskrifter i tabelkroppens søjler

	Årlige lægekonsultationer	Årlige sengedage på sygehus	Årlige medicinudgifter (kroner)
Ufaglærte	11,1	0,7	2.200
Faglærte	9,1	0,6	1.500
Lang videregående uddannelse	6,2	0,4	1.300

Kroppen (figurens midterste oversigtsdel) er tilpasset efter et folketingsnotat "Notat om uddannelsesmæssig og social ulighed i levetiden," af F. D. Nielsen (2007) på baggrund af en AE-undersøgelse over 25-64åriges gennemsnitlige forbrug af offentlige sundhedsydelse i 2004, <https://www.ft.dk/samling/20061/almdel/suu/bilag/534/378053.pdf>

Den nederste: tredje del kaldes '*Note*' og er placeret under anden del. Notedelen indledes altid med ordet *Note* i kursiv efterfulgt af punktum – sådan: *Note*. Derefter følger notens tekst. Noteteksten kan dels bestå af mere detaljerede kommentarer til selve illustrationen, dels – som den sidste del af noten – af en eventuel kildehenvisning. Når kilden kan bruges præcis, som den er, starter henvisningsteksten sådan: 'Gengivet efter'. Men ofte er der brug for, at kilden forenkles eller tilpasses illustrationens formål. I disse tilfælde starter henvisningsteksten sådan: 'Tilpasset efter'.

8. Brug af bibliotekernes *Litteraturlisteautomaten*

Bibliotekerne i Danmark har udviklet et elektronisk værktøj til opsætning og eksport af litteraturlister i APA version 7: <https://litteraturlisteautomaten.dk/>

På hjemmesiden anføres bl.a.:

Med Litteraturlisteautomaten kan du fra din computer eller tablet nemt og enkelt lave en konsistent og korrekt formateret litteraturliste. Du behøver ikke vide noget om, hvordan de forskellige typer af kilder skal opstilles på forhånd. Du vælger blot en kildetype fra venstremenuen og udfylder de tilknyttede felter.

En kvalitetstest af Litteraturlisteautomaten viser imidlertid, at automaten efter udfyldning af de stjerne markerede obligatoriske felter genererer fejl i litteraturlistens kilder. Ikke alvorlige fejl men trods alt unøjagtigheder, der kan støde øjet.